٤٤٤ ملیۆن ئەمەل لە بەشی ئەنجەر لە ئەندازەی پەرلەمانی ئەمەل ئەمساڵ بۆ ڕێگەدان و بەشداریپێکردن

بەشداری بەشدار

□ ئەمەل ٤٤٤ ملیۆن دۆلار لە بەشی ئەنجەر لە ئەندازەی پەرلەمانی ئەمەل ئەمساڵ بۆ ڕێگەدان و بەشداریپێکردنی هاوڵاتیان تەرخان کرا

ئەمەل – ئەنجەر ٥ ئەیلول ٢٠٢٣ – ٤ لاپەڕە

پەرلەمانی ئەمەل دوێنێ بڕیاری دا بودجەی ساڵی دارایی داهاتوو بۆ بەشی ئەنجەر بە ٤٤٤ ملیۆن دۆلار دابمەزرێنێت، کە ئامانجی سەرەکی لێی بریتییە لە بەهێزکردنی ڕێگەدان و بەشداریپێکردنی هاوڵاتیان لە هەڵبژاردنەکانی داهاتوودا. بڕیارەکە لە دانیشتنێکی ٢١ کاتژمێری بەرامبەر بە ٦٢ دەنگ پەسەند کرا و ٤١ کەس دژی بڕیارەکە دەنگیان دا و ٩ کەسیش بێدەنگ بوون. ئەم بڕە لە ساڵی ڕابردوودا ٢٧٨ ملیۆن دۆلار بوو، واتە زیادە لە ٦٦ ملیۆن دۆلار زیادی کردووە.

بڕیارەکە ئەوە دەگەیەنێت کە ٤٢ ملیۆن دۆلاری تر بۆ ڕاگەیاندن و کامپانیای هۆشیاری هاوڵاتیان تەرخان کراوە، کە ئامانجی سەرەکی ئەوە بە ٦ مانگ دوای دەستپێکردنی کامپانیاکە ٤٠ لە سەدی هاوڵاتیانی تەمەنی ١٨ ساڵ سەرووە بە ڕێگەی مۆبایل و پۆستەی کاغەزی زانیاری وەرگرتبێت. بەرپرسی بەشی ڕاگەیاندن لە وەزارەتی دارایی، کامیران عەبدوڵڵا، ڕایگەیاند کە ئەم بڕە بە شێوەیەکی سەرەکی بۆ چاپکردنی ٢ ملیۆن پۆستەر و ٤٠ کاتژمێر ڕادیۆ بەکار دێت لە ماوەی ٦٠ ڕۆژی پێش هەڵبژاردنەکان.

لە بەشی ئەنجەردا ٦٢ ملیۆن دۆلار بۆ ڕاهێنانی ٤٠٠٠ کارمەندی هەڵبژاردن تەرخ کراوە، کە ٤٠٠٠ کارمەندی هەڵبژاردن لە ٤٠٠٠ بنکەی دەنگدان لە سەرانسەری پارێزگاکان دادەمەزرێنێت. ئامانجی ئەوە کە ماوەی وەرگرتنی دەنگدان لە ١٢ کاتژمێرەوە بۆ ٦ کاتژمێر کەم بکرێتەوە و ژمارەی ئەو کەسانەی کە ناچار دەبن بگەڕێنەوە بۆ ماڵەوە بە بێ دەنگدان کەمتر بکرێتەوە. بڕیارەکە هەروەها ڕێگە بە کارمەندانی تەمەن ٦٥ ساڵ سەرووە دەدات کە بە بێ ڕاوێژکردن لە پزیشک لە ماڵەوە دەنگ بدەن، کە ژمارەیان لە ٢٠٢٤ دا ٤٢ هەزار کەس بووە.

لە بەشی ئەنجەردا ٢٤ ملیۆن دۆلار بۆ کامپانیای ڕاگەیاندن تەرخ کراوە، کە ٦ ملیۆن دۆلاری بۆ دروستکردنی ٤٠ ڤیدیۆی ئەنیمەیشن تەرخ کراوە کە ئامانجی ئەوە کە ڕوونکردنەوە لە سەر ٤ جۆری هەڵە بکات کە دەنگدەران دەیکەن، وەک هەڵەکردن لە نووسینی ناوی کاندیدەکان یان هەڵەکردن لە ژمارەی بنکەی دەنگدان. ئەم کامپانیایە لە لایەن کومپانیای ڕاگەیاندنی ئەمەل و ٦ ڕادیۆی هاوبەش جێبەجێ دەکرێت، کە ٤ لە ٦ ڕادیۆکە ئۆپۆزیسیۆنن و ڕەخنەیان لە پرۆسەکە گرتووە.

بڕیارەکە ٤٢ ملیۆن دۆلاری تر بۆ چاودێری نێودەوڵەتی تەرخ کردووە، کە ٢٠ ملیۆن دۆلاری بۆ کۆمپانیای چاودێری نێودەوڵەتی ئەمەل و ٦ ڕێکخراوی تر دابەش کراوە. ئەندامی پەرلەمان لە بلۆکی ئۆپۆزیسیۆن، سەلوا کەریم، ڕایگەیاند کە ئەم بڕە بە بەراوردکردن لە گەڵ ساڵی ڕابردوودا کەمە و پێویستە زیاتر بێت ئەگەر بیانەوێت چاودێری هەموو بنکەکان بکرێت. وەزیری دارایی، کامیران عەبدوڵڵا، وەڵامی دایەوە کە ئەگەر پارە زیاد بکرێت، پرۆژەی تر وەک قوتابخانە و نەخۆشخانە دوا دەکەوێت.

بڕیارەکە هەروەها ڕێگە بە کۆمپانیا بازرگانییەکان دەدات کە بە بێ ڕاوێژکردن لە پزیشک لە ماڵەوە دەنگ بدەن، بەڵام دەبێت بڕێکی دیاریکراو بدەن بە کۆمیسیۆنی هەڵبژاردن بۆ چاودێری کردنی ئەو کارە. کۆمیسیۆنی هەڵبژاردن ڕایگەیاندووە کە ئەو بڕە دەگەڕێتەوە بۆ ٤٠ ئاینەی جیاواز کە ئەو کارە دەکەن، وەک پزیشکی خێزانی و پەرستاری گەڕۆک. ئەندامێکی کۆمیسیۆن، فەریدە شوکری، ڕایگەیاند کە ئەمە هەنگاوێکی گرنگە بۆ پارێزگە دوورەدەستەکان کە نزیکەی ٤٠ کیلۆمەتر لە بنکەی نزیکەوە دوورن.

بڕیارەکە ٤ خاڵی تری تێدایە وەک ڕاگەیاندنی ٢٤ کاتژمێری لە سەر هێڵی ٦٢٢٢ و دابەشکردنی ٤٠٠٠ کارمەندی هەڵبژاردن لە ٤٠٠٠ بنکەی دەنگدان. ئەندامی پەرلەمان لە بلۆکی ئۆپۆزیسیۆن، سەلوا کەریم، ڕایگەیاند کە ئەم خاڵانە پێویستیان بە ڕوونکردنەوە هەیە و کۆمیسیۆنی هەڵبژاردن بەڵێنی دا کە وەڵامی پرسیارەکان بدات لە ماوەی ٤٨ کاتژمێردا.

بڕیارەکە لە لایەن ٦١ کەس دژی بڕیارەکە دەنگیان دا، کە ٤ کەس لە بلۆکی ئۆپۆزیسیۆن بوون، کە ئەمە بە بەراوردکردن لە گەڵ ساڵی ڕابردوودا کەمە کە ٧ کەس دژی بڕیارەکە دەنگیان دا. ئەندامێکی پەرلەمان لە بلۆکی ئۆپۆزیسیۆن، ئەحمەد شوکری، ڕایگەیاند کە ئەمە نیشانەی ئەوەیە کە زۆرێک لە ئەندامان ئامادەن پشتگیری لە هەوڵەکانی هاوڵاتیان بکەن بە بێ ئەوەی ڕەخنەی توند لە حکومەت بگرن.

بڕیارەکە ٤ ڕۆژ دوای ئەوە دێت کە ئەمەل ڕاپۆرتێکی بڵاو کرد کە تێیدا هاتووە ٤٢ ملیۆن دۆلار لە ساڵی ڕابردوودا بە هۆی گەندەڵی و کەمکردنەوەی کارمەندانەوە لە دەست چووە. ئەم ڕاپۆرتە لە لایەن کۆمپانیای ئۆدیتی نێودەوڵەتی ڕەهەندەوە ئامادە کراوە و تێیدا هاتووە کە ٦ پرۆژەی گەورە بە بێ تەندەر دراون بە کۆمپانیا بە خێزانییەکان. وەزارەتی دارایی ڕایگەیاندووە کە ٤ لە ٦ پرۆژەکە ڕاگیراون و لێکۆڵینەوە لە سەریان کراوە.

بڕیارەکە کاتێک دێت کە ئەمەل ڕووبەڕووی فشارێکی گەورە دەبێتەوە لە لایەن کۆمەڵگای نێودەوڵەتییەوە بۆ چاکسازی لە بواری دارایی و دادوەریدا. بانکی نێودەوڵەتی ڕایگەیاندووە کە ئەگەر ئەو چاکسازیانە جێبەجێ نەکرێن، ڕەنگە قەرزی نوێ ڕاگیرێت. وەزارەتی دارایی ڕایگەیاندووە کە ئەو پارەیە بە تەواوی بە پێی پلانێکی ٥ ساڵە بۆ چاکسازی دادوەری و کۆنترۆڵکردنی سەرمایەدارییە گشتییەکان خەرج دەکرێت.

لە لایەکی تریشەوە، بڕیارەکە ڕەخنەی لێ گیراوە لە لایەن چالاکوانانی مافی مرۆڤەوە کە ئاماژە بە مەترسی دەکەن لەسەر ئازادی ڕاگەیاندن. ڕێکخراوی مافی مرۆڤی ئەمەل ڕایگەیاندووە کە ئەگەر ئەو بڕە بە تەواوی بە ڕاگەیاندن بدرێت، دەبێت ڕێکخراوەکە ڕاپۆرتێکی سەربەخۆ بڵاو بکاتەوە لەسەر کاریگەری بڕیارەکە لەسەر ئازادی ڕاگەیاندن. بڕیارەکە دەبێت لە ماوەی ٦ مانگدا جێبەجێ بکرێت و پرۆژەکە لە ساڵی داهاتوودا دەخرێتە بەر دەنگدان